

ด่วนที่สุด

ที่ ทส ๐๒๐๔.๓/๖๖๘๗

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รับที่..... ๙๗๑๕
วันที่ ๙ ก.ค. ๖๕ เวลา ๑๐.๒๐

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๙๒ ซอยพหลโยธิน ๗ ถนนพหลโยธิน
แขวงสามเสนใน เขตพญาไท
กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖

สวค. 3/20A
วันที่ 9 ก.ค. ๖๕
เวลา 10.30 น.

เรื่อง การจัดทำบันทึกความเข้าใจในการขยายความร่วมมือด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติระหว่าง
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและสถาบันสมิธโซเนียน สหรัฐอเมริกา

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ร่างบันทึกความเข้าใจในการขยายความร่วมมือด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติระหว่าง
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและสถาบันสมิธโซเนียน (Memorandum of
Understanding between the Ministry of Natural Resources and Environment,
Thailand and Smithsonian Institution, USA พร้อมคำแปล
๒. สำเนาหนังสือกรมทรัพยากรสิ่งแวดล้อม ด่วนที่สุด ที่ ทผ ๐๗๐๓/๙๒๒
ลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๖
๓. สำเนาหนังสือสำนักงานอัยการสูงสุด ด่วนมาก ที่ อส ๐๐๐๕/๓๓๐๐
ลงวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๖
๔. สำเนาหนังสือกระทรวงการต่างประเทศ ที่ กต ๑๑๐๒/๒๗๗ ลงวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๖

ด้วยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขอเสนอเรื่องการจัดทำบันทึกความเข้าใจใน
การขยายความร่วมมือด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติระหว่างกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมและสถาบันสมิธโซเนียน สหรัฐอเมริกา (Memorandum of Understanding between the
Ministry of Natural Resources and Environment, Thailand and Smithsonian Institution, USA)
โดยเรื่องที่เสนอดังกล่าวนี้นี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรี ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการ
เสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๗)

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

H.E. Ms. Kristie Anne Kenney เอกอัครราชทูตสหรัฐอเมริกาประจำประเทศไทยและ
คณะเข้าเยี่ยมคารวะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเมื่อวันจันทร์ที่ ๒๙ ตุลาคม
๒๕๕๕ โดยทางสหรัฐอเมริกาแจ้งว่า มีความยินดีที่จะให้มีการหารือในการขยายกรอบเวลาและความร่วมมือ
ของการดำเนินงานภายใต้บันทึกความเข้าใจโครงการอนุรักษ์เสือลายเมฆ พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๕๕ ซึ่งต่อมา
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกับสถาบันสมิธโซเนียนกร่างบันทึกความเข้าใจในการขยาย
ความร่วมมือด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (Memorandum of Understanding
between the Ministry of Natural Resources and Environment, Thailand and Smithsonian, USA)
รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

/๒. เหตุผล...

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

เนื่องจากสาระสำคัญของร่างบันทึกความเข้าใจฯ เป็นการแสดงเจตนารมณ์ในการดำเนินความร่วมมือทางวิชาการระหว่างกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช องค์การสวนสัตว์ในพระบรมราชูปถัมภ์ และสถาบันสมิธโซเนียน โดย Smithsonian Conservation Biology Institute (SCBI) ซึ่งมีสถานะเป็นองค์กรพิเศษที่ไม่แสวงหาผลกำไรของสหรัฐอเมริกา เพื่อส่งเสริมและพัฒนาความร่วมมือในด้านทรัพยากรธรรมชาติและสัตว์ป่า ดังนั้น ร่างบันทึกความเข้าใจฯ จึงไม่เข้าข่ายหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๙๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐ ตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๖-๓/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๑ อย่างไรก็ตาม บันทึกความเข้าใจฯ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือที่เกี่ยวกับองค์การระหว่างประเทศที่อาจมีผลผูกพันต่อการดำเนินงานเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและการจัดการสัตว์ป่าของไทย จึงจำเป็นที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบก่อนการลงนาม ทั้งนี้ เป็นการปฏิบัติตามมาตรา ๔ (๗) ของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘

๓. สาระสำคัญ/ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

๓.๑ บันทึกความเข้าใจฯ มีวัตถุประสงค์ให้เป็นความร่วมมือทางวิชาการที่ไม่มีผลผูกพันทางกฎหมายระหว่างกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช องค์การสวนสัตว์ในพระบรมราชูปถัมภ์ และ Smithsonian Conservation Biology Institute (SCBI) เพื่อส่งเสริมและพัฒนาความร่วมมือในด้านทรัพยากรธรรมชาติและสัตว์ป่า โดยให้ดำเนินการโดยใช้กฎ ระเบียบ รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้องของไทยและสหรัฐอเมริกา โดยไม่มีวัตถุประสงค์ในเชิงพาณิชย์ ซึ่งมีขอบเขตความร่วมมือ (Areas of Cooperation) ในการดำเนินการวิจัยร่วม การอนุรักษ์และการจัดการสัตว์ป่า เทคโนโลยีชีวภาพและการปรับปรุงพันธุ์ การถ่ายทอดเทคโนโลยี เสริมสร้างศักยภาพ การแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ และความร่วมมือสาขาอื่นๆ ในเรื่องการอนุรักษ์สัตว์ป่าและวิทยาศาสตร์สัตว์แพทย์

๓.๒ รูปแบบความร่วมมือ ได้แก่ การแลกเปลี่ยนการเยือนของเจ้าหน้าที่ การแลกเปลี่ยนนักวิชาการ/ผู้เชี่ยวชาญ การแลกเปลี่ยนสัตว์เลี้ยงหรือตัวอย่างจากสัตว์เพื่อวัตถุประสงค์ในการปรับปรุงพันธุ์ การวิจัยร่วม และการฝึกอบรม เป็นต้น โดยจะมีการดำเนินการ (Implementation) โดยกำหนดกิจกรรม/โครงการที่มีความสำคัญในลำดับต้นเพื่อดำเนินการในช่วงสองปีแรก และจะมีการจัดตั้งคณะกรรมการร่วม (Joint Committee) รวมทั้ง มีการคุ้มครองสิทธิ ทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อให้เกิดความมั่นใจในการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นภายใต้บันทึกความเข้าใจฯ

๔. ความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๔.๑ กรมทรัพย์สินทางปัญญา ไม่มีข้อขัดข้องในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญา เนื่องจากหลักเกณฑ์ในเบื้องต้นตามข้อบท (Article) ๙ และ ๑๐ ให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาโดยสอดคล้องกับกฎหมาย และข้อบังคับภายในประเทศสมาชิก และคุ้มครองระหว่างประเทศสมาชิกด้วยกันเองที่ห้ามโอนสิทธิในสิทธิบัตรที่ประเทศสมาชิกเป็นเจ้าของร่วมอยู่โดยมิได้รับการอนุญาตเป็นหนังสือ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒

๔.๒ สำนักงานอัยการสูงสุดได้ปรับแก้ถ้อยคำในร่างบันทึกความเข้าใจฯ และตั้งข้อสังเกต (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๓) ดังนี้

๔.๒.๑ Article 4 Implementation กำหนดเกี่ยวกับการเข้าถึงทรัพยากรชีวภาพ (Material Transfer) ซึ่งในกรณีที่ฝ่ายไทยเป็นฝ่ายอนุญาตให้ Smithsonian Conservation Biology

/Institute...

Institute (SCBI) เข้าถึงทรัพยากรชีวภาพในประเทศไทย กระทรวงทรัพยากรฯ กรมอุทยานแห่งชาติ องค์กรสวนสัตว์ฯ และ SCBI จะต้องปฏิบัติตามระเบียบคณะกรรมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการเข้าถึงทรัพยากรชีวภาพและการได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากทรัพยากรชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๕๔ รวมถึงการทำข้อตกลงในการอนุญาตให้เข้าถึงทรัพยากรชีวภาพของฝ่ายไทยดังกล่าวด้วย โดยกระทรวงทรัพยากรฯ ควรตรวจสอบให้กรมอุทยานแห่งชาติ องค์กรสวนสัตว์ฯ และ SCBI ปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบดังกล่าว

๔.๒.๒ กระทรวงทรัพยากรฯ ควรพิจารณาเจรจาเพิ่มเติมเกี่ยวกับเงื่อนไขใน Article 9 (Protect of Intellectual Property Rights) เพื่อให้ฝ่ายไทยในฐานะเจ้าของสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาหรือสิทธิประโยชน์อื่นๆ ที่ได้รับการรับรองร่วม รวมทั้งหน่วยงานต่างๆ ของประเทศไทยควรมีสิทธิใช้ประโยชน์จากผลงาน เอกสาร หรือการวิจัยที่มีขึ้นตามโครงการเพื่อประโยชน์ของประเทศไทย และ/หรือ หน่วยงานของประเทศไทย โดยไม่มีข้อจำกัดหรือได้รับอนุญาตล่วงหน้า

๔.๒.๓ กระทรวงทรัพยากรฯ ควรพิจารณาเพิ่มเติมเงื่อนไขเรื่องการเผยแพร่ (Publication) เกี่ยวกับผลงานวิจัยและผู้วิจัย หรือผลงานอื่นๆ จากการดำเนินโครงการนี้ เพื่อเป็นการประกาศเกียรติคุณและผลงานของบุคคลที่เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของบันทึกความเข้าใจ เพื่อศึกษาวิจัยและพัฒนา โดยไม่มีวัตถุประสงค์ทางการค้า (Commercial Purpose) ตามข้อ ๑ ของร่างบันทึกความเข้าใจฯ

๔.๒.๔ กระทรวงทรัพยากรฯ จะต้องปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ ประกอบมติคณะรัฐมนตรีเรื่องการยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๔๖ (เรื่องการทำความตกลงกับต่างประเทศ การทำอนุสัญญา และสนธิสัญญาต่างๆ แจ้งนัยหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ว๑๖๑ ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๒

๔.๓ กระทรวงการต่างประเทศ ไม่มีข้อขัดข้องในสารัตถะโดยรวม หากส่วนราชการเจ้าของเรื่องพิจารณาแล้วเห็นว่าเหมาะสม และสามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบ และข้อบังคับที่มีอยู่ในปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตดังรายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๔ ดังนี้

๔.๓.๑ ร่างบันทึกความเข้าใจฯ เป็นการจัดทำความตกลงระหว่างกระทรวงทรัพยากรฯ โดยกรมอุทยานแห่งชาติ และองค์กรสวนสัตว์ฯ เป็นผู้ลงนามแทน กับสถาบันสมิทโซเนียน ซึ่งมีสถานะเป็นองค์กรพิเศษที่ไม่แสวงหาผลกำไรของสหรัฐฯ ประกอบกับร่างบันทึกความเข้าใจฯ นี้ ไม่ผูกพันตามกฎหมาย ดังนั้น ร่างบันทึกความเข้าใจฯ จึงไม่ใช่สนธิสัญญาภายใต้บังคับของกฎหมายระหว่างประเทศและไม่ใช่หนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๙๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐

๔.๓.๒ สำหรับการพิจารณาเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี เป็นเรื่องที่ส่วนราชการเจ้าของเรื่องจะต้องพิจารณาแนวนโยบายและแนวปฏิบัติของตนเกี่ยวกับการทำความตกลงในลักษณะดังกล่าวว่าจะต้องเสนอให้คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบหรือไม่

๔.๔ กระทรวงทรัพยากรฯ ได้ดำเนินการปรับแก้ถ้อยคำตามข้อคิดเห็นของสำนักงานอัยการสูงสุดและกระทรวงการต่างประเทศแล้ว และเห็นว่าสาระสำคัญของร่างบันทึกความเข้าใจฯ เป็นการดำเนินความร่วมมือทางวิชาการระหว่างกระทรวงทรัพยากรฯ โดยกรมอุทยานแห่งชาติ องค์กรสวนสัตว์ฯ และสถาบันสมิทโซเนียน เพื่อส่งเสริมและพัฒนาความร่วมมือในด้านทรัพยากรธรรมชาติและสัตว์ป่า ร่างบันทึกความเข้าใจฯ จึงไม่เข้าข่ายเป็นหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๙๐ ของรัฐธรรมนูญฯ ตามข้อคิดเห็นของกระทรวงการต่างประเทศ

๕. ข้อเสนอของส่วนราชการ

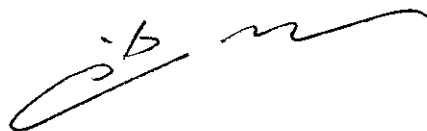
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อเป็นการยืนยันเจตนารมณ์ของประเทศไทยในการเสริมสร้างความร่วมมือทางวิชาการด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกับสหรัฐอเมริกา จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อโปรดพิจารณา ดังนี้

๕.๑ ให้ความเห็นชอบต่อร่างบันทึกความเข้าใจในการขยายความร่วมมือด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติระหว่างกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและสถาบันสมิธโซเนียน สหรัฐอเมริกา (Memorandum of Understanding between the Ministry of Natural Resources and Environment, Thailand and Smithsonian Institution, USA) รวมทั้งมอบหมายกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพิจารณาปรับปรุงแก้ไขเอกสารดังกล่าวที่ไม่ใช่สาระสำคัญหรือไม่ขัดต่อผลประโยชน์ของไทยหากมีความจำเป็น โดยไม่ต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีอีก

๕.๒ อนุมัติให้อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และผู้อำนวยการองค์การสวนสัตว์ในพระบรมราชูปถัมภ์ เป็นผู้ลงนามในร่างบันทึกความเข้าใจฯ โดยเมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นชอบแล้ว ขอให้กระทรวงการต่างประเทศออกหนังสือมอบอำนาจ (Full Powers) เพื่อให้อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และผู้อำนวยการองค์การสวนสัตว์ในพระบรมราชูปถัมภ์เป็นผู้แทนลงนามในความตกลงข้างต้น ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิเชษฐ์ เกษมทองศรี)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม